

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У САДІВНИЦТВІ

Л. П. Слепцова,
аспірант,
Інститут садівництва НААН
muhomorluyda@ukr.net

Науковий керівник О.Ю. Єрмаков,
доктор економічних наук, професор

Розглянуто поняття «інновація», «інноваційна політика». Визначено, що конкуренція є основною причиною інноваційної діяльності. Розглянуто особливості інноваційних процесів у садівництві.

Ключові слова: інновація, садівництво, потенціал, нововведення.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Як відомо, ХХІ століття визнано у світі століттям інновацій, тому в нашій країні є досить актуальним питання переведення галузей національного

господарства на інноваційну модель економічного розвитку задля ефективного функціонування.

Проблемам інноваційного розвитку економіки присвячено чимало праць вітчизняних та зарубіжних учених-економістів: О.І. Дація, О.І. Волкова, С.Д. Бешелева, Ф.Г. Гурвича, а в садівництві – О.Ю. Єрмакова, О.М. Шестопаля, В.В. Юрчишина, В.А. Рульєва та ін. Але сучасний стан регулювання інноваційної діяльності у плодівництві поки що не відповідає повною мірою вимогам сьогодення і не має необхідної комплексної методологічної основи.

Мета та методика дослідження. Мета даної роботи - дослідити теоретичні аспекти розвитку інноваційної діяльності в садівництві для вирішення існуючих економічних проблем. Теоретичною та методичною основою досліджень є праці з питань інноваційного розвитку економіки та садівництва (С. Бешелева, Ф. Гурвича [1], В. Чорнодон [6-7]). Застосовано методи аналізу, синтезу, узагальнення.

Результати досліджень. Інновація – це впровадження нововведень, які забезпечують зростання виробництва продукції, що користується попитом на ринку. Будь-яке нововведення повинно мати чітку орієнтацію на кінцевий результат прикладного характеру, задовольняти певні суспільні потреби. З просуванням інновацій, збільшується модернізація виробництва, зменшується безробіття, підвищується технологічне оснащення усіх галузей, а відтак і рівень життя в країні.

Інноваційна політика – це складний і завжди ризикований процес, який визначається багатьма передумовами: технічними, фінансовими, економічними і соціальними. При цьому з'ясовується, що певна частина проектів нововведень неминуче виявиться нереалізованою.

Характер і успіх нововведення обумовлений

інноваційним потенціалом господарського суб'єкта, тобто здатністю створювати, сприймати нововведення і вчасно звільнятися від застарілого. Елементами інноваційного потенціалу організації є матеріально-технічні, фінансово-організаційні і кадрові можливості, соціально-технологічні фактори колективу. В той же час кожне нововведення само володіє певним потенціалом, тобто сукупністю змін, які воно може реалізувати в навколишньому ринковому середовищі.

Конкуренція є необхідною й обов'язковою причиною інноваційної діяльності. Конкуренція створює стимул для наукових досліджень і розробок (НДДКР) та запровадження нових методів виробництва й розподілу, випуску нової продукції та послуг, а також для створення нових ринків і виходу на них з метою забезпечення переваг порівняно з конкурентами.

Важливим показником інновації є економічне зростання. За більшої кількості кращих товарів і обслуговування, підвищуються і стандарти життя, і попит.

Потенціал нововведення залежить від багатьох факторів, в тому числі від ступеня технічної новизни, речового змісту і від його ринкової новизни. Звичайно розрізняють: а) радикальне нововведення, яке відкриває принципово нові практичні засоби і можливості задоволення потреб; б) модифіковані нововведення, які забезпечують удосконалення існуючих практичних засобів задоволення суспільних потреб [1, с.50].

Науково-технічний прогрес у садівництві – це процес постійного вдосконалення засобів виробництва, технологій, організацій і управління виробництвом на основі широкого використання наукових досягнень галузі.

Інноваційний потенціал садівництва – це здатність останнього до інноваційного розвитку. Виробничий інноваційний потенціал містить такі складові: кадрова,

матеріально-технічна (ресурсна), інформаційно-методологічна, організаційна і маркетингова. У сучасному промисловому садівництві найважливішим напрямом інновацій є опрацювання, виробнича перевірка та поширення в господарствах нових високо інтенсивних технологій вирощування плодів і ягід.

Мета комплексного аналізу інноваційної діяльності полягає в обґрунтуванні найбільш ефективних напрямів інноваційної діяльності, інноваційних програм і проектів садівничого підприємства.

Процеси створення (відтворення) й продуктивного використання плодових і ягідних насаджень є основою функціонування садівництва як галузі сільського господарства. Багаторічні насадження, на відміну від інших основних засобів виробництва, які використовуються в садівництві, самі створюють новий продукт, чим і визначається їхня вирішальна роль у формуванні ефективності всіх складових виробництва в галузі [6].

Особливостями відтворення плодово-ягідних насаджень зумовлений характер інноваційних процесів у садівництві, зокрема до них слід віднести: поетапність формування інноваційного потенціалу залежно від технології створення насаджень; вплив природних чинників на часові параметри реалізації інноваційних проектів; залежність від розвитку інфраструктури садівничого підприємства, територіальної організації, спеціалізації, концентрації та науково-виробничої інтеграції, наявності спеціалізованих науково-дослідних установ, розвитку селекції, розсадництва та ін. [6].

Садівництво як галузь сільськогосподарського виробництва базується на процесах відтворення й продуктивного використання плодових і ягідних насаджень. Останні, на відміну від інших основних засобів

виробництва, самі безпосередньо створюють новий продукт, чим і визначається їхня вирішальна роль у формуванні ефективності всіх складових виробництва в галузі [7].

Висновки та пропозиції. Характер та успіх інновацій залежить від інноваційного потенціалу садівницького підприємства, здатністю створювати, сприймати нововведення і вчасно звільнитися від застарілого. Для відтворення плодово-ягідних насаджень необхідно враховувати особливий характер інноваційних процесів у садівництві, який полягає в поетапності формування інноваційного потенціалу залежно від технології створення насаджень; впливу природних чинників на часові параметри реалізації інноваційних проектів; залежність від розвитку інфраструктури садівницького підприємства, територіальної організації, спеціалізації, концентрації та науково-виробничої інтеграції, наявності спеціалізованих науково-дослідних установ, розвитку селекції, розсадництва та ін.

Список використаних джерел

1. Бешелев С. Д., Гурвич Ф. Г. Нововведения и мы / Бешелев С. Д., Гурвич Ф. Г. - М.: Наука, 1990. - 208 с.
2. Бунин М., Эйдес А. Экономическая сущность понятия инновация // Международный сельскохозяйственный журнал. - 2004. - № 4 - С. 13-15.
3. Вітвицька О. Д., Скрипниченко В.А. Аспекти формування інноваційної інфраструктури в умовах ринку // Науковий вісник НАУ. – К., 2008. - № 124 - С. 314-316.
4. Вініченко І. І. Економічна сутність НТП, інновацій та їх роль у розвитку агропромислового виробництва / І. І. Вініченко // Економіка і держава. 2007. - №4. - С.9-10.
5. Дацій О. І. Інновації та інноваційна діяльність: сутність і функції в агропромисловому виробництві // Вісник Сумського національного аграрного університету.

Серія «Фінанси і кредит». - 2003. - № 2 – С. 123-128.

6. Чоронодон В. І. Відтворення плодючості насаджень як передумова ефективного функціонування галузі / В. І. Чоронодон // Економіка АПК. - 2009.- № 1.- С. 64-67.

7. Чоронодон В. І. Інноваційний характер відтворювальних процесів у садівництві України / В. І. Чоронодон // Агроінком. - 2010. - № 7-9. - С. 92-94.